

Pris: 75 *pr.*

Små berättelser

från mina utflygter
i Helsingfors' omgifningar,

af

a—l— a.

Små berättelser

från mina utflygter
i Helsingfors' omgifningar,

af

a—l—a.

HELSENGFORS,

tryckt hos A. A. Lindfors,

1875.

ALABAMA.

En afton begaf jag mig i min lilla båt, försedd med ett sprisegel och klyvare, ut till ytterskären i afsigt att skjuta sjöfogel. Jag hade i båten endast en lod- och en hagelbössa, något torrskaffning samt en kutting dricka, och då jag följande förmiddag tänkte återvända hem, ansåg jag det vara nog för ett halft dygn.

Vinden var ganska försvarlig SW och båten länsade undan med god fart, hvarför jag äfven försigtigtvis hade storskotet i handen och klyfvarskotet under foten. Jag såg icke till någon seglare hvarken nord- eller sydvart och hade knappast tid att se mig omkring, ty kölvattnet hade ett ganska starkt skum och envar vet ju att farten då är lifvande. Vål tyckte jag mig förmärka röken från någon ångare ut i sjön, men hade icke tid att närmare

gifva akt derpå, ty grunden omkring Enskären äro icke att leka med då det friskar i. Jag gjorde visst mitt första slag upp till Drumsöudden, men låg likväl knappt, hvarför jag ansåg rådligast att gå vestvart om Rönnskär för att med ett slag ligga upp till Enskär, der jag ville gå i land och affida huru vådret skulle gestalta sig. Sednare på natten ernade jag mig ut till Långbådarne, der jag vanligen hade god tur med skyttet.

Utän något särdeles äfventyr landade jag på det utsatta stället, som erbjuder en god båthamn under sydvesten. Sedan jag dragit båten på land så långt jag kunde, begaf jag mig upp på berget och framtog min lilla, men likväl ganska goda dubbelkikare och började se mig omkring. Inom synkretsen upptäckte jag icke någon båt, och detta var godt nog för mig, ty så gerna man än på sjön ser sig omgifven af seglare så gerna önskar man dem dit pepparn växer då man är stadd på skjutfärder. Endast åt Porkkala sidan syntes ett

par skutor och en ångare gick just in i Gustafs-Svärds sundet. Ut åt sjön såg jag icke till någon annan seglare än en ångare, som, besynnerligt nog, syntes dreja bi. Jag antog, att något kommit i olag och började nogare ge akt på densamma. Den låg väl en timmes tid på samma ställe, innan den började fyra på och snart gick den sydvart, hvarefter jag icke mera egnade den någon uppmärksamhet.

Det började skymma, och då få molnappar voro synliga, beslöt jag att här invänta månens uppgång innan jag begaf mig vidare. Jag gjorde upp eld och tillredde min aftonmåltid, samt förrättade de vanliga jagtförberedelserna, hvarefter jag lade mig till hvila under seglet i båten. Jag brukar annars icke insomna på dylika färder om jag icke är särdeles uttröttad, men denna gång hände det mig likväl, att jag tog en tupplur på ett par timmar.

Jag vaknade vid ljudet af röster och fotsteg i närheten der jag låg. Att jag snart var på fötter, är säkert, ty man ser ogera

grannar på skjutplatserna om de också äro de hederligaste menniskor i världen. Då jag tittade ut blef jag högst förvånad att se en vacker svartmålad skeppslup ett stycke längre bort och fem man i mörkblåa dräkter i densamma. Tvenne andra voro i land, den ena en matros och den andra, som jag tyckte, en officer. De närmade sig mitt lägerställe och helsade genom att föra handen till mössan. Officeraren tilltalade mig på engelska, hvilket jag knappast förstod och gaf min okunnighet tillkänna genom skakning på hufvudet. Matrosen deremot frågade mig på ren svenska om jag var ifrån H-fors och hvad jag gjorde här ute på klipporna. Han gjorde detta likväl i så höfliga ordalag att jag icke kunde annat än svara honom lika höfligt och upplyste honom om förhållandet. Efter några ord till officeraren frågade han mig om jag ville göra dem en tjänst, icke någon som stod i strid med hedrens fordringar, utan en tjänst, hvars värde jag först sednare skulle erfara.

Jag var i en ganska brydsam belägenhet. Desse män sågo så allvarliga och bestämda ut att jag knappt vunnit något på ett nekande, hvarför jag begärde att få veta hvad de åstundade. Efter en kort öfverläggning sins emellan, bad mig denne matros, — som likväl syntes mig särdeles belevvad — att låna dem min båt på några timmar, kanhända ock till nästa natt; de ville rikligen vedergälla mig det omak de förorsakade, men jag måste stanna hos dem under tiden och följa med ombord på deras fartyg, som låg en mil ut i sjön.

Jag undrade till hvad desse skulle begagna min båt och trodde, att något lurendrejeri var i görningen samt ville icke bli inblandad i någon dylik affär med fremlingar, som jag icke kände. Deras militäriska hållning gjorde mig likväl villrådig. Jag beslöt derföre att neka till deras anhållan, och gaf detta tillkänna på, som jag tyckte, lämpligt sätt. Detta mitt nekande upptogs likväl af dem på annat sätt. Man sade mig att jag icke kunde hindra dem

att begagna min båt och att jag måste följa med ut till deras fartyg; gjorde jag detta godvilligt, skulle jag blifva rikligt ersatt för omakket, i annat fall nödgades man, emot min vilja, tillägna sig min båt och person på endast en kort tid.

Nu har jag af naturen blifvit utrustad med en god portion trotsighet, som ofta varit mig menlig, och då jag äfven nu började använda densamma, kommo, på ett tecken af officeraren, fyra man ifrån slupen och skyndade mot oss. Inom ett ögonblick hade jag dem omkring mig och nu insåg jag fullkomligt det gagnlösa i mitt nekande. Sedan jag för dem beskrifvit de svårigheter som uppstod för mig om de förehade något olagligt, blef jag icke litet håpen då den svenska talande matrosen berättade mig, att han och denne officerare skulle i min båt begifva sig till staden, der de hade hvar sitt ärende att uträtta, hvarefter de skulle återvända och på samma ställe lemna mig båten oskadad tillbaka.

På min fråga hvad de i staden hade att uträtta svarade han, att officerarens ärende icke var honom bekant, men att han sjelf skulle begagna sig af tillfället att få träffa sin gamla moder, hvilken han icke sett på tio års tid och hvilken han icke med säkerhet visste om hon ännu var ibland de lefvandes antal. Han sade detta med en rörelse och ömhet, som afväpnade mig helt och hållet, och hvarefter jag villigt fogade mig i deras anordningar. Jag nödgades skriva några ord på en lapp för att lugna de mina i hemmet, i fall jag blef borta utöfver den bestämda tiden, och hvilken matrosen påstod sig kunna framskaffa.

Efter att en stund hafva sysslut i deras egen slup, återvände officeraren och matrosen, iklädda vanliga dräkter, sådana som folket i skären hos oss vanligtvis begagnar. Utan att vidare försumma tiden gjorde de min båt klar och begaf sig i väg, då jag deremot nödgades stiga i deras slup och finna mig i en färd ut till ett fremmande fartyg.

Jag såg länge efter männen i min båt och, att döma af manövreringen, stodo de sig ganska bra i den goda brisen.

Man antyde för mig att taga plats vid rodret och med fem man vid årorna bar det af ut till sjöss. Att jag ingalunda var lugn under denna färd kan ju ehvar föreställa sig, men nyfikenheten att få se utgången af detta äfventyr nedtystade mina beträakligheter.

Småningom närmade vi oss ett stort ångskepp, som jag ansåg vara betydligt annorlunda än de fartyg jag förut varit i tillfälle att se. Jag kunde icke föreställa mig att fartyget var en örlogsmän, ty dertill var riggen alldeles ovanlig. Icke heller ville jag hålla det för en kofferdiman, ty dertill var det alltför elegant och låg äfven helt obetydligt lastadt. Dessutom var det ju en hjulångare och hade likväl en segelrigg, som skulle anstått en kappsegelare. Ju närmare vi kommo fartyget, ju mera förvanad blef jag öfver dess ovanligt smidiga och vackra form, hade det blott icke

varit så tyst och stilla ombord så hade jag visst trott mig se ett lustfararefartyg af första rang.

Vi lade till vid trappan, som sänkte sig i samma ögonblick vi voro vid sidan af fartyget. Man visade mig uppför densamma och då jag steg öfver relingen häpnade jag öfver den syn, som mötte mitt öga. Omkring 20 personer syntes på däck, deribland flere uniformklädda. Alla voro väl ekiperade, men sågo likväl helt annorlunda ut än de sjömän, som jag förut varit van att se. De voro för det mesta starkt byggda män med särdeles barska fysiognomier.

På däck syntes fyra stycken salutkanoner, fina och polerade, äfvensom en besynnerlig lang låda i fören, som man hellre ville tro innehålla en väldig kanon än någonting annat. Allt var så ovanligt, att jag snart blef öfvertygad om fartygets större brukbarhet för krig än för fredliga värf. Jag fick äfven bekräftelse på min förmodan då man förde mig ned

under däck. Sex ansenliga stälkanoner på lavetter stodo surrade bakom tillslutna kanongluggar. Fullkomlig attiralj för servisen var uppställd omkring hvarje pjes och dertill yataganer, enterbilor, spjut och sablar, samt eleganta studsare och revolverar i vacker ornamentering omkring väggarne. På mellandäck syntes en skildtvakt med gevär.

Man förde mig i ett rum, som jag ansåg vara ett slags matsal för underbefäl. Der serverade man mig en ganska god måltid med godt vin, hvilket jag lät mig väl smaka, ty efter allt hvad jag på några timmar upplefvat, hade aptiten ingalunda tagit någon skada. Hade man lika väl sörjt för tillfredsställandet af min nyfikenhet som för min matlust, så hade jag varit mer än belåten.

Jag dröjde vid bordet länge nog och då jag kom upp på däck såg jag att vinden allt mer och mer tilltog hvarför jag blef helt illa till mods huru detta äfventyr skulle sluta, ty redan var det ganska långt lidet på morgonen

och svårligen skulle dessa fremlingar med min lilla båt våga sig utåt; ja, om vädret mera friskade i, skulle jag knappast vågat mig hem fastän den fortfarande blåste SW. Man tycktes ombord gifva akt på min oro ty en af matroserne, som äfven talade svenska, ehuru med stark brytning på norska, lugnade mig med den försäkran, att jag icke hade något att frukta, men att man icke kunde aflågsna mig från fartyget förr än nästa natt, då det åter skulle närma sig kusten.

Jag var visserligen orolig, men ansåg det icke så oangenämt att, ombord på ett så ståtligt fartyg, få göra en tur ut till sjöns, och då man dertill på ett så förekommande sätt försåg mig med allt hvad jag behöfde, skulle jag knappt satt mig emot, om man ännu längre kvarhållit mig.

Omkring klockan fyra satte sig fartyget i gång med half maskin och bibehöll samma fart hela dagen. Wi hade ungefär uppnått höjden af Hangö då vändning företogs och i

samma makliga gång stäfvade det åter ostvart. Om aftonen voro vi nästan på samma plats, som vi om morgonen lemnat.

Emot midnatt purrade man upp mig och snart var jag åter på väg emot Enskären, som hade en liten klar eld på sydsidan, efter hvilken vi styrde. Snart voro vi fram och der låg ganska riktigt min egen båt och matrosen i den. Officeraren syntes icke till.

Vårt samtal var endast helt kort, ty tiden syntes för dem vara mera dyrbar än för mig. Fården till staden hade gått efter önskan och den medföljande officeraren hade fortsatt resan utan att, som jag trodde, återvända till fartyget. „Hans ärende“, sade han, „lyckas nog, mitt deremot endast till en del, ty min moder är längesedan död och jag har mödosamt lyckats upptäcka det ställe der hon hvilat. Jag har hos en stenhuggare ombesörjt en passande vård till hennes graf och nu“, han fattade min hand, „skall hafva den godheten att med dessa penningar“ — han räckte mig

en börs — „betala densamma och ställa den dit man anvisar dennes plats“.

„Och nu tackar jag er för den tjänst ni gjort oss och mig och ber er använda de öfverblifna penningarne efter behag. Jag är något tysiognomist och kan se, att ni icke besviker mitt förtroende. Jag ber om ert namn och adress, för den händelse, att jag ville skriva till er“. Jag frågade om han var hemma från Helsingfors, hvartill han svarade, under det han visade mot staden: „Ja, der har min moder vaggat mig till ro, der har jag som barn lekt och fröjdat mig med barnasinet; nu är jag en fremling, som i ett öfveriladt ögonblick öfvergaf det fartyg, med hvilket jag seglat från hemmet och sedan dess irrat omkring i världen. Snart skall väl äfven jag få ro och — kanske träffa min moder i en bättre värld“.

Hans hårda, väderbitna ansigte såg nu så godt och trofast ut, att äfven jag, liksom han kände en tår glioma i ögat.

Ännu en gång tryckte han min hand och

hviskade: „Glöm ej att ni varit ombord på Alabama“, hvarefter han skyndade i slupen och var snart på väg ut till sjöns.

Jag deremot stod på berget och såg efter dem så länge jag kunde upptäcka en skynt af deras farkost. Sedan satte jag mig i båten och funderade om icke allt varit endast en dröm, men öfvertygades om verkligheten af de 30 gulddollar jag hade i min hand.

Jag återvände hem och fick af stenbuggaren närmare upplysningar om en herreman, (icke en matros) som hos honom beställt en grafvård med inskription och hvilken skulle placeras efter den anvisning han erhöll, då han följde honom till kyrkogården. Han skulle likväl invänta närmare order af den person, som frågade efter densamma. Denna grafvård var dessutom i det närmaste betald redan på förhand.

Att jag troget uppfyllt mitt löfte kan en-hvar öfvertyga sig om på vår kyrkogård.

Sedan dess har jag intet erfarit om den

hemlighetsfulla seglaren och dess besättning och frågar mig ofta, vid tanken på dem: Var detta den så beryktade och strängt jagade Sydstatskaparen *Alabama*?

Hafsuttern.

En väcker vårmorgon var jag åter ut på sjöfogelskytte. Jag hade denna gång lagt mig för vettar på Trutholmens östra udde utanför Willinge. Detta ställe var annars af skyttar särdeles omtyckt, ty sällan kom man alldeles tomhändt ifrån detsamma. Salig gubben F., hvilken i fyratio år bott i närheten, påstod sig hafva bortskjutit 15 à 20 lispund bly deromkring. Stränderna bestodo af stora stenblock, hvilka äfven höjde sig öfver valtenytan ett böss-håll ut i sjön.

Kl. 2 på morgonen hade jag lagt ut vettar för Prackor. Sjön var alldeles lugn, luften klar och rodnaden i öster så praktfull som möjligt. Den friska njutning man erfar vid ett

sådant tillfälle, kan icke anas af de veklingar, som ligga i sömnens armar till långt på förmiddagarna.

Jag hade knappt dolt mig bakom ett stenblock då jag inom kort såg en prackhona bland vettarne. Jag gaf eld och sårade henne illa nog, ty hon låg stilla ända tills jag hunnit till båten, men då jag började ro ut kastade hon sig upp och simmade ganska fort utåt. Jag skyndade efter med båten allt hvad jag kunde och lyckades med ett slag af åran döda henne, hvarefter jag begaf mig i land och intog samma plats som förut.

En stund derefter hörde jag ett besynnerligt klappande ljud, ungefär som då man med flata handen slår mot en våt stenhäll. Sjön var så spegelblank att ljudet icke kunde komma derifrån. Jag började försigtigt se mig omkring och trodde att någon äda emot vanligheten gått i land i närheten. Efter närmare besinnande kunde detta icke heller vara möjligt emedan jag så nyss varit ute med båten.

Undrande hit och dit om upphovvet till detta ljud beslöt jag att taga reda derpå. Jag

spejade hit och dit, utan att upptäcka något ovanligt. Alldeles sakta drog jag mig upp på stenhällen för att derigenom få en vidsträckt utsigt. Jag såg då ett djur, liknande en kut, uppklifven på en flat stenhäll och mumlande af en fisk som den fasthöll med fram-tassarne. Bakdelen af kroppen hängde i vattnet.

Det kom öfver mig en s. k. skjutfeber; jag darrade af ifver att icke gå miste om detta byte. Så sakta jag kunde kröp jag ända till knäna i vattnet och krälade mig på detta sätt ut till en stor sten hvarifrån jag ansåg mig hafva den inom håll. Jag lade an och just då jag hade fingret på trycket lystrade den till, skottet gick af (endast vanligt hagelskott) och med ett högt hopp ifrån stenen störtade djuret sig i vattnet. Så skyndsamt jag kunde rodde jag ut till stället och fann en dugtig torsk, afåten på midten, men ännu vid lif. Jag slängde den i båten och undersökte stället. Stenhällen var blodbestänkt, hvaraf jag slöt att jag svårt sårat djuret. Af detsamma kunde jag likväl icke upptäcka något vidare spår. Jag trodde allt fortfarande att jag haft att göra

med en kut, men då jag kom till gubben F. och han noga undersökt fisken, förklarade han att djuret, som jag skjutit på, varit en hafsut-ter. Denne brukar nämligen, sedan den fångat en fisk. gå upp på någon sten och der hålla måltid, sedan den först noggrant afdragit skinnet på sitt hyte, såsom fallet äfven var med den torsk jag funnit. Då jag dessutom såg en hvit fläck under nedre kåken på djuret, var intet tvifvel mer om hafsutterns verklighet i denna trakt.

En björnjagt.

R. och jag gingo ut en frisk vintermorgon på s. k. söndagsskytte, d. v. s. man skjuter hvad man kommer öfver och i brist på annat låter man skottet gå mot någon verststolpe. Vi gingo öfver en äng och kommo snart in på en skogsväg. Vi undrade öfver de spår vi upptäckte på sidan om vägen; de liknade nästan sparen efter en bar människofot och sedan vi slagit våra kloka hufvud tillsammans förklarade

R. att det var björnspar, och dessa alldeles fårska. En björn, en riktig björn! se der en fångst, som skulle göra oss till dagens hjeltar en tid framåt.

Vi började ifrigt springa efter spåren, höllo så ut en god stund och finga äfven sent om-sider björnen i sigte men — icke ensam! Tvenne ryssar ledde densamma vid en ked!

O höjd af förargelse. Vi voro ansenligt uttröttade och kastade oss ner på snön, samt önskade desse björnförare, som gapskrattade åt oss, all möjlig förtret. Sedan vi något lugnat oss och började se på hvarandra, utbruto äfven vi i ett hejdlöst skratt och kommo öfverens att dylik björnjagt icke var den rätta.

En folkfest.

För omkring 30 år sedan hade stadens myndigheter om midsommarafton, föranstaltat en kapprodd, så väl ordnad och lyckad, att man svårligen kan göra en dylik efter.

På Ulrikasborgsberget, ungefär der nu masten för stormsignalerna har sin plats, funnos ännu på den tiden lemningar efter den mur, som tidigare utgjort det egentliga försvarsverket och hvarefter berget ännu har sitt namn. I land dessa fragmenter från en förgången tid hade man uppfört en öppen estrad och nära derintill stodo några väldiga öltunnor på sina ställningar och ur hvilka allmänheten senare på qvällen, då dansen börjat, rikligt trakterades.

På salutorget, invid obeliskan, stodo tolf stycken väldiga flaggstänger med flaggor, bildande en fyrkant, uti hvars midt hvitklädda bord voro uppställda. På dessa lågo en vacker samling silfversaker, såsom bågare, skedar, sjöskumpipor o. d. Dessa skulle utdelas som belöning åt de raskaste roddare, hvilka först anlände till målet vid den snart börjande kapprodden. Finska sjökeppingens musikkorps hade sin plats näst intill bordet.

Kl. 6 på qvällen intog stadens borgmästare och en stor mängd damer och herrar sina platser inom flaggfyrkanten och framför densamma voro roddarene uppställda. Dessa bestodo för

det mesta af sjömän. Den tidens sjöfolk be-
gagnade ännu den vackra mörkblåa drägten, i hvilken en sjöman ser så hurtig och lefnadsfrisk ut. Drägten bestod af tröja och benkläder af fint blått kläde; västen af något blomligt sidenatlas; halsduken, merändels gul, var löst knuten kring halsen och den hvita kragen nerviken öfver densamma; hvit spånhatt, något akterstagad, betäckte hufvudet. Hos en och annan kunde man äfven upptäcka berlocker till fickuret. Allt såg så prydligt och högtidligt ut, att desse män, i våra långskörtade tider, säkert skulle väcka en välförtjent uppmärksamhet.

Nedanföör bron lågo i rak linie en mängd vackra giggjar och slupar, hvilka, rodda af kraftiga och senfulla armar, skulle täfla om priserna. Sträckan, som tillryggalades begynte från kajen nedanföör obeliskan och gick i rak linie till utmålet, bryggan vid Lindebergska varfvet, som angjordes och så, på gifven signal samma väg tillbaka till utgångspunkten.

Sedan förberedelserna voro gjorda och namnupprop försiggått, gingo båtbesättningarne om-

bord och förtöjde sluparne, med utliggande årar, en båt-hakslängd från land.

En talrik folkmassa garverade stränderna omkring hamnen och upp på bergen såg det icke mindre lifligt ut. Den vackra, ehuru något kyliga midsommarafton hade lockat ut stora och små; folk af alla klasser armbågades på broarna för att bättre få se tåflingen. Fartygen voro flaggbeprydda och folk hade uppklåtrat i mästerna så många som fått rum.

Sedan musiken tystnat gafs genom ringning med en „auktionsklocka“, signal till af-färd. I samma ögonblick kastade alla de tåflande båtarna loss (= löst) och årarne svigtade fruktansvärdt för de första våldsamma tagen. Snart intog hvarje båt sin jemna och snabba fart och rodden såg öfverallt prydlig och smidig ut.

Med lifligaste intresse följdes de tåflande af de på kajerna sammanpackade människomassorna, under det musiken spelade och hurraröpen från fartygen eggade dem till större ihärdighet. Vi voro alldeles otröstliga i den båt jag medföljde, då en åra sönderbröts och vi icke

mera kunde fortsätta tåflingen, hvarföre vi äfveningo uppbåra många mer och mindre välvilliga anmärkningar af åskådarne då vi återvände efter de andra båtarna, då deremot ett rikligt jubel helsade den första pristagaren.

Efter ett tal af borgmästaren, utdelades prisen till roddarne, hvarefter desse intogo sina platser, hvarje båtbesättning vid sin flagg-tång. Att första pristagaren bar första flaggan faller af sig sjelft.

Sedan man med möda lyckats få rum för uppställningen af festtåget ställdes musiken i spetsen och så vidare i följande ordning; efter musiken gick första pristagaren, bärande en af flaggorna, sedan följde i ett långt tåg, vederbörande tillställare och inbjudne hedersgäster omgifne af de öfriga flaggbärarene med sina flaggor.

En tät sammanpackad människomassa omgaf dem samt böljade på hela vägen allt ifrån obeliskan ända till anordningarne på Ulrikasborgsbergen. I jembredd med första pristagaren gick en qinna med ett blomstrande gossebarn på sin arm och då man såg den lilla med

den af fadren nyss vunna silfverbågaren i sina små knubbiga händer och såg de trygga småleenden fadren allt emellanåt sände de sina, förstod man att dessa utgjorde en lycklig familj.

Sedan tåget anländt till festplatsen på berget ställdes alla flaggorna omkring musiklaktaren och snart surrade man om i en liflig dans, som fortsattes till långt in på midsommarnatten.

Sjöorm.

Under Brändölandet i Norra hamnen finnes särdeles goda platser för metfisket. Jag har der mången morgonstund erhållit rätt mycket småfisk och äfven då och då en gädda. I den yfviga vassen plaskar och tumlar fisken särdeles lifligt under sydliga vindar. Den tid gäddan hugger går der likväl mest bullersamt till, ty om aftnarne kan man sitta utanför vassen och höra honom oupphörligt plaska efter

sina små kamrater. Denna tid är man äfven säker på att icke erhålla något på kroken.

En vacker sommarmorgon hade vi ankrat utanför en sådan vass, sedan vi likväl först försökt vår lycka på några andra ställen. Äfven der syntes fisken vara alldeles utdöd. Intet napp på timtal och likväl var vådret efter önskan. Ej heller hade gäddan sina huggtänder till tjänst, ty om dessa varit brukbara, så hade vi visst icke oppoffrat tid på ett så lönlöst arbete som metandet utan fisk.

Efter många fruktlösa försök ledsnade vi på fiskandet och beslöto att återvända hem, hvarföre vi gjorde oss i ordning och skulle just taga upp draggen då vassen i detsamma kom i en ovanlig rörelse.

Vi trodde oss se ett djur, liknande en stor ål eller orm, långsamt simma genom vassen. De vågrörelser som detta åstadkom voro så starka, att vassen böjde sig åt båda sidor och detta samtidigt på en sträcka af 9 eller 10 fot.

Vi blefvo så förvånade och häpnat att vi icke kunde företaga oss något annat än gapa på rörelserna i vassen. Sjön var alldeles lugn

och kunde följaktligen icke förorsaka denna rörelse och dessutom trodde vi oss tydligt märka de bugter, som höjde och sänkte sig öfver vattnet mellan den ganska tätta vassen då det simmade genom den. Dessa rörelser voro icke skygga eller brad-kande, utan ginga jemna och lugna framåt, så långt vassen räckte och ännu ett godt stycke utanför densamma sågo vi dessa vagrörelser, fastän numera icke så höga och tydliga som förut.

Hvad kunde väl vara orsaken till dessa vågor, var det väl ett djur, som åstadkommo dem eller var det någonting annat? derom blefvo vi aldrig upplyste.

Ett sjunket fartyg.

Efter ett par dygns svårt väder och sedan detta lagt sig, företog jag mig en färd ut till Rys-skär, der jag trodde mig erhålla allor hvilka ofta i hela svärmar slå sig ned bland vettarne. Det har lyckats mig, att i ett enda

skott nedlägga tre stycken, förutom en eller två, som jag sårat och ofta erhållit. Man skjuter dem vanligtvis i flykten, just då de äro i begrepp att slå sig ned. På detta sätt har jag nedplockat under några timmar 15 à 20 stycken.

Denna gång lyckades jag, emot förmodan, icke upptäcka en enda, fastän vädret var gynnsamt, och en ganska tät dimma omgaf nejden. Det led och led på dagen utan att jag hörde ett enda fogelljud.

Dimman tilltog i tätthet, så att jag icke mera kunde urskilja näraste klippor. Jag hörjade smått bli bekymrad huru jag skulle bitta hem och ville högst ogerna beqvåma mig till en så långvarig rodd. Segel hade jag till jullen, men intet väder gjorde det användbart. Jag nödgades stanna kvar hela dagen och erhööll icke en enda fogel, och hvad som var värt af allt, jag måste äfven beqvåma mig att stanna kvar öfver följande natt. Väl syntes det ibland som om det ville klarna, men efter några minuter var dimman lika stark, som förut. På qvällen hörjade det dessutom duggregna, och fortfor på detta sätt hela natten igenom.

Jag inrättade åt mig i båten så bekvämt jag det kunde och gjorde seglet till ett ganska skyddande tak. På detta sätt led jag intet af våderleken, men mitt lilla matförråd var uttömdt redan vid middagstiden och dricka hade jag ej sedan klockan fyra på eftermiddagen. Detta gjorde mig mest orolig och hade jag blott sett någon möjlighet att uppnå land så hade jag ingalunda kvarstannat den följande natten så som jag nu måste det.

Morgonen derpå såg det ut, som om dimman ville börja skingra sig och duggregnet tog äfven sent omsider en ända. Jag lagade mig till affärd så fort det klarnat så mycket, att jag kunde skönja Melkó och närliggande klippor. Det började småningom friska i och snart var jag på hemvägen. Denna blef mig likväl ganska besvärlig ty vinden var SO. Jag hade en stund stäfvat utåt för att vid nästa slag ligga så högt upp mot land som möjligt; det var oförsvarligt af mig att icke oftare se mig omkring i lå, ty i ett nu törnade jag mot något föremål och straxt derpå stack en stång genom seglet. Enhvar kan ju föreställa sig

huru förskräckt jag blef innan jag fick klart för mig hvad som händt. Jag trodde först att jag stött på någon klippa, men fann snart att detta skett emot toppen af en fartygsmast, som i stark lutande ställning höjde sig ungefär en aln öfver vattenytan.

Sedan jag fått visshet om hvad som händt, gjorde jag mig snart klar och började undersöka föremålet för mitt missöde. Den stång jag fasthöll var svartmålad och toppen var försedd med en svarfvad trädknopp, så stor som en tallrik; uti denna var flagglinan ännu inskuren och då jag fann densamma icke göra något motstånd, uthalade jag den och fann den utgöra omkring 10 famnar. Den var likväl afsliten i båda ändarne.

Jag försökte så godt jag kunde taga märke på stället der jag stött på ett så ovanligt föremål, och var fast besluten att genast återvända till detsamma i sällskap med personer som bättre än jag kunde bedöma hvad som borde göras.

Sedan jag sent omsider kommit hem, uppsökte jag en bekant skeppare och omtalade för honom mitt äfventyr samt lät honom underöka

den flagglina jag medtagit. Han fö.säkrade att denna icke var af inhemskt gods och lofvade, så fort väderleken tillät, i sällskap med mig besöka stället. Vi gingo likväl straxt upp på berget för att genom kikare försöka upptäcka detta, men lyckades icke. Vädret tilltog mer och mer i styrka och fortfor på detta sätt i flere dygn. Då vi sedan lyckades segla ut till den af mig uppgifna platsen funno vi icke något spår af masten. Antingen hade den blifvit afbruten eller på något annat sätt försvunnit. Nog af, min vän, skepparen, blef misslynt och började smått förebrå mig för att hafva skämtat med honom och jag hade ganska svårt att öfvertyga honom om motsatsen. Sedan dess har jag mången gång seglat deromkring och försökt att upptäcka något spår af ett sjunket fartyg. Detta har dock hittills varit fruktlöst och har jag därför nödgats uppbära mångt skämt af vänner och bekanta.

Då jag ser på den af mig tagna flagglinan, som hänger på väggen i min kammare påminnes jag alltid om det sjunkna fartyget.

Anna.

Anna hette en s. k. 6-bordings båt, starkt byggd och väl utrustad med behöfliga inventarier. Seglen voro af buldan och bläste icke ut för de minsta vindflåktarna. För vanlig seglats hade den vanligtvis omkring trehundra lispund stenlast ombord, hvilken bekvämligast kunde utthytas emot dyrbarare gods. Det fanns knappast någon snabbare seglare i svårt väder och troligtvis ingen djerfvare våghals i våra trakter, än egaren till denna båt.

Jag hade ofta mött honom på mina ströftåg i skärgården och försökte flere än en gång följa honom ett stycke väg, men han lemnade mig snart så långt akterut, att jag i förtreten vände om, hvarvid han höfligt lyftade på mössan och önskade mig lycklig resa. Mannen intresserade mig mycket och hans båt ännu mera och jag beslöt att söka hans bekantskap så fort tillfälle dertill yppades.

Att döma af hans lugna och försagda utseende skulle man ingalunda tilltrott mannen

någon särdeles djerfhet eller omdömesförmåga; hans utseende lät på sin höjd ana till en vanlig bondhöflighet, men gaf man nogare akt på honom blef man förvånad öfver hans ihärdiga och skarpa blick, samt hans egendomliga långsamma vändning på hufvudet då man gjorde honom uppmärksam på något föremål.

Jag förskaffade mig hans bekantskap på ett ganska lätt ehuru något besynnerligt sätt. Det var en ganska god vestlig bris en afton då jag begaf mig ut från land. Färden gällde då Kråmar-öarne, der jag var bekant och ernade dröja några dagar för att i trakten deromkring idka skytte.

På samma gång jag begaf mig ut, lyftade äfven en tulljala ankaret och begaf sig i väg ut genom Estnässunde. Detta var icke något ovanligt och jag egnade den i början ingen uppmärksamhet, men då det försprång jag hade framför denne mer och mer minskades, blef jag misslynt och försökte på allt sätt att få bättre fart åt min båt, som nog ofta lemnade

andra bakom sig. Ingenting hjälpte och jag blef nära till sundet förbiseglad af jalen. Jag tröstade mig med jemforelsen af båtarnes olika storlek och följde den så godt jag kunde och till och med närmade mig densamma då den låg i lä under Jollaslandet.

Jag ernade mig ut mellan Willinge och Ärtholmen, förbi Wiborgssten, och jalen syntes styra samma väg. I ett nu fälldes den af och straxt derefter gick ankaret och seglen nedfirades. Jag blef visst litet förvånad öfver en så tvär och hastig manöver, men fortsatte lugnt min färd och glömde snart bort hela jalen.

I medvind gick det raskt framåt och snart närmade jag mig Kråmarön. Ett stycke vester om densamma mötte jag Arna med sin vanliga besättning — vi vilja kalla honom Söderström, och hans bror, en pojke om femton år, trubbig och enfaldig i utseende, men qvick som en fisk i båten. Vi helsade höfligt och jag bad honom skämtsam vända om

och segla i kapp med mig, och nämnde om huru jag nyss täflat med en tulljala och lemnade den bakom mig vid Willinge.

Till min förvåning kastade han äfven om och vi följdes åt ett godt stycke, emedan hans hat var ganska tungt lastad, snart vände jag in till målet för min resa och Söderström fortsatte östernt åt Borgå. Han ropade till mig innan vi skiljdes, att jag skulle vika in till honom då min väg förde ditåt. Detta lät jag icke säga mig två gånger, utan begagnade mig af inbjudningen så fort jag kunde.

Jag var engång på väg ut till en kappsegling i östra skärgården och styrde då in till Söderberg, der jag dröjde öfver natten, och följande morgon följdes vi åt, i hvar sin båt, till täflingsplatsen.

Han var den artigaste värd jag kunde önska mig och upphjöd allt för min bekvämlighet. Hans unga hustru såg så ärbar och näpn ut i sin mörka drägt af hemväfdt tyg, att mången stadsdam skulle afundats henne. Gos-

sen, hans bror, ställde min båt inom några minuter i ordning, gjorde fast seglen och putsade den mer än jag någonsin förut gjort det. Deras lilla son, som låg i vaggan, såg så knubbig och frisk ut, att jag icke förr sett något så vålskapadt barn.

De syntes lefva i ganska goda omständigheter. Öfverallt renligt och ordnadt. Möblerna voro visserligen omålade, men deremot hvitskurade; nya mattor betäckte golvet i „fremmankammaren“, der en byrå den enda betsade möbel, som fanns i huset, hade sin plats. Väggarne voro fullklustrade med simpla illustrationer, likväl ingen af slipprigt eller stötaende innehåll. Det mest öfverraskande, som mötte mitt öga, var en oljemålning i rikt förgylld ram, föreställande en ung kvinna, som med handen under kinden sitter på en strand och blickar ut åt hafvet. Detta var ett riktigt mästerverk, ty i hvilken tafvelsamlingen skulle denna bild hafva tagit uppmärksamheten i anspråk. Att finna denna tafla ibland

en samling dussinplancher var så öfverraskande, att jag frågade Söderström huru denna förirrat sig hit ut ibland så många andra simpla bilder. Han svarade mig, att detta blefve en lång historia, som han nog skulle berätta mig om jag icke önskade ga till hvila.

Han tillsade sin bror att ställa våra båtar i ordning till morgondagens kappsegling och sedan vi en stund betraktat himlen och gjort vara iakttagelser om den blifvande väderleken för nästa dag, gingo vi in i kammaren och tog plats vid bordet, som blifvit dukadt under tiden vi varit ute.

Efter måltiden nedtogs en prydlig sjöskumspipa från väggen och fin tobak fanns äfven att tillgå, och hvilket Söderström bjöd mig; sjelf begagnade han sin hvardagspipa och tobak.

Han började sin berättelse salunda:

„Jag är just icke fallen för att inviga hvem som helst i mina göranden och låtanden, men med er är det en annan sak, ty ni

har ett visst anspråk på min tacksambet för mig bevisad tjenst. Ni ser förvånad ut, men så är likväl fallet, ty den gången ni mötte mig vid Krämarön och sade att ni seglat i kapp med tulljalan gjorde ni mig en tjenst, som afvände för mig många obehag och förluster. Jag anar att någon god vän till mig då hade velat bereda mig nöjet att segla rakt i gapet på höga vederbörande, ehuru det misslyckades för den gången.

Ser ni, vi skärgårdsfolk hafva icke någon åker att så och skörda. Vår åker ligger der ute i sjön; ur den skall vi taga våra skördar och ni kan tro mig, att denna icke så lätt afkastar något. Icke anse vi oss för ohederliga menniskor om vi uödgas handla annorlunda än ni, ty samma handel bedrifves af mången bland edra handlande i mångdubbelt större skala. Ingen klandrar dem för det de sälja den varude genom vår möda erhållit. Tror ni att jag icke vill vara en god make och far och huru skulle jag kunna vara det om jag ville föda

de mina med detta lilla potatisland ni ser der- utanför fönstret och den fisk vi lyckats upphemta ur det djupa vattnet kring våra stränder.

Alltid då jag kommer hem ifrån något „fribyt“ och ser min hustrus bekyrnade blick, och mitt barns leende, grämer det mig att nödgas begå handlingar, som ofta kunde föra mig till delo med lagen och göra de mina olyckliga. Det är visserligen en stor fröjd för mig att kunna bereda de mina så många bekvämligheter som möjligt och jag ernar, så fort jag betalat det jag ännu är skyldig på vår lilla koja, slå mig i ro och försöka af- tvinga sjön en hederlig utkomst.

Icke alltid äro vi stadda i olofliga värf. Så var ock fallet då vi erhöilo detta porträtt, som ni så itärdigt betraktar. Det var om hösten 186.. En storm hade rasat ett helt dygn, och vi beklagade dem som voro nära land i detta väder. På qvällen satt jag med de mina vid bordet och läste i bibeln — vi bruka detta

alltid då det stormar derute. Plötsligt hörde vi ett kanonskott från sjön; vi veta mer än väl hvad ett sådant skott har att betyda.

Efter några minuter hörde vi ett annat skott, nöd var å färde der dessa skott lossades, men huru kunna bringa dem någon hjälp. På denna klippa bodde endast gamle Henriksson med sin dotter, numera min hustru, samt jag och min broder med vår gamla mor. Jag skyndade till min granne och bad honom råda hvad vi skulle företaga oss. Han an-åg all hjälp från vår sida omöjlig i detta väder och tad oss afvakta morgonen då vi kunde se hvad som borde göras.

Anna deremot sade, med tårar i ögonen, att om hon hade kraft att kämpa med vågorna, skulle hon nog visa hvad som kunde göras till de nödställdes hjälp.

Det var äfven i min tanke det bästa, att försöka med min större båt komma ut till sjöss; vi borde väl upptäcka någon eldsignal från fartyget, som skulle vägleda oss. Jag

förklarade mig beredd att våga försöket och min bror, fastän endast en pojkbysing, skulle nog följa med.

Anna tog min hand och ville äfven vara med, ty hon sade sig nog kunna göra lika stor nytta som min bror. Hennes far sag på oss och satte sig icke mera emot vårt beslut. Sjelf kunde han icke vara oss till någon nytta på sjön, emedan hans lamhet hindrade honom från hvarje håftigare rörelse.

Vi skyndade oss till båten och snart länsade vi från hemstranden ut i mörka natten till sjöss. Annas far och vår moder stodo med sammanknäppta händer på berget och såg efter oss och snart voro de försvunna för våra blickar.

Sjön gick visserligen hög, men vådret var likväl ganska jemnt och vi stodo oss ännu bra med våra bottenrefvade segel. Hade vi blott erhållit någon vägledning från fartyget så skulle vi kanske kunnat komma det nära. Vi styrde därför fortfarande utåt utan att veta

i hvilken riktning fartyget låg. En lycka för dem var deras tredje skott, som lyste långt upp i vinden. Han låg således ännu på klart vatten och nu gälde det för oss att komma upp till honom.

Detta lyckades efter ofrolig möda och snart sågo vi i morgongryningen en stor tre- eller råttare tvåmastare — stormasten hade gått öfver bord — kämpa för att hålla sig upp så mycket som möjligt. Att lägga till vid honom var alldeles ogörligt och vi seglade därför akter om honom, så nära vi kunde.

Vi sågo tydligt folket på däck som signalerade till oss. Det var icke ens möjligt att höras, om vi ock hade ropat af alla krafter. Mörkt såg det därför ut att kunna bistå dem och likväl voro de ögonskenligen förlorade om fartyget ännu en half timme dref i samma riktning. De skulle icke varit de första offren för detta undervattens grund, som de nu närmade sig. Två gånger förut har jag varit med om bergning på detta ställe; den

ena gången var det en engelsman med talglast från Kronstadt, som der lag i själtåget, och hvarifrån vi likväl lyckades rädda besättningen, så när som på en man, hvilken, tillika med ruffen gick, öfver bord; den andra gången låg der en örlogsman, men kom löst efter många ansträngningar af de ångare man såndt till deras hjälp.

Vi försökte allt hvad försökas kunde, men led sjelfva hårdt nog af den våldsamma sjögången, hvaraf vi erhöll den ena spölningen efter den andra. Vattnet ökades mer och mer i båten och snart måste vi vända stäfven mot land.

Vid nästa slag vi gjord lyckades vi mera än förut närma oss till fartyget. Vi ströko förbi utan att erhålla något bistånd, ty de voro väl så uttröttade och modfällde, att de icke sågo klart hvad de hade att vänta sig af oss. Tydligt märkte vi bland en hop människor, som stod akterut på fartyget en kvinna, som höll ett barn högt upp öfver sitt hufvud likasom

för att bedja oss rädda den lilla. Det skar mig i hjertat då Anna, nästan gråtfärdig, trodde oss intet kunna uträtta för den arma modren med sitt barn och jag beslöt att ännu en gång för-öka närma mig dem. Lyckades det icke denna gång, voro vi icke mera i stånd att hålla sjön, utan måste länsa mot land om lifvet var oss kärt.

Det bade dagats så mycket att vi nu kunde se den belägenhet som omgaf oss. Annas far hade rätt då han sade, att vi icke kunde hjälpa, ty omöjligt var det för någon menniska att komma ombord på fartyget i detta väder. Hade jag blott lyckats komma ombord och någon brukbar segellapp funnits att tillgå, så vore räddning kanske ännu möjlig; i annat fall skulle den inom kort törna och slås sönder, ty denna sjögång såg nog ut att rå på hvilket fartyg som helst.

Det sista slaget vi gjorde höll jag upp så godt jag kunde och kom ungefär lika nära som förut och till vår stora glädje hade vi en

tunna flytande i lå om oss, hvilken min bror fick ögonen på i så god tid, att vi kunde vända upp i vind och då vi genast starkt sackade akterut, grep Anna tag i linan, i hvilken tunnan var fästad och i samma ögonblick hade jag den i min hand. Att med denna lina hala oss närmare fartyget var omöjligt; det enda som återstod var, att med denna bunden om lifvet störta i sjön och i lyckligaste fall på detta sätt komma ombord. Men huru kunna lemna mina följeslagare ensamma med båten? skulle de uppnå land? Anna, som gissade mina tankar visade mot fartyget och sade: „För modren med sitt barn! Gud vare med dig och oss!“ Tvarne stodo henne i ögonen då hon nu i detta farans ögonblick gaf mig sin första kyss. Jag bad dem helsa de gamla om jag icke skulle återkomma, kapade med ett tag linan från bojen, bandt denna om lifvet och störtade i sjön. Jag kunde icke mera se mig omkring, men kände att man halade mig framåt. Man sade mig sednare att jag var sanslös då

de flugo mig ombord. Snart stod jag på mina fötter och den raska, ehuru utmattade besättningen, arbetade efter mina anvisningar så väl, att vi kl. 7 på morgonen låt ankaret gå i lå om denna klippa.

Skeppet var en holländare och kaptenen med sin unga fru och sitt barn gästade ofta i vår koja under den tid fartyget reparerade i H—s. Isynnerhet blef den lyckliga modren och Anna hjertliga vänner och hon utbad sig att få bekosta vårt bröllop, som firades under denna tid! Kaptenen gaf mig denna pipa och frun gaf Anna detta sitt porträtt till minne af vårt sammanträffande. Dessutom erhöilo vi alla en anseelig penningbelöning.

Då fartyget vid utresan seglade här förbi saluterades vi med skott och flaggor och besättningen visade oss genom sina glädjebetygelser en ära som vi ansågo oss icke hafva förtjenat“.